

Aan
De Minister van Financiën van Curaçao

**College financieel toezicht
Curaçao en Sint Maarten**

Adres kantoor Curaçao
De Rouvilleweg 39
Willemstad, Curaçao
Telefoon (+5999) 4619081
Telefax (+5999) 4619088

Adres kantoor Sint Maarten
Convent Building 26
Frontstreet, P.O. Box 686
Philipsburg, Sint Maarten

Telefoon (+1721) 5430331
Telefax (+1721) 5430379

E-mail info@cft.an
Internet www.cft.an

Contactpersoon
Sylvia Bijl (Cft)
Datum
30 mei 2014
Ons kenmerk
Cft 201400080
Pagina
1/7

Telefoonnummer
+5999 461 9081
E-mail
info@cft.an
Uw kenmerk

Bijlagen
1.

Onderwerp
Reactie op de eerste uitvoeringsrapportage 2014

Geachte heer Jardim,

Op 16 mei jl. heeft het College financieel toezicht (Cft) de eerste uitvoeringsrapportage (UR) over 2014 ontvangen. In deze brief reageert het Cft op deze rapportage. Artikel 18.1 van de Rijkswet financieel toezicht (Rijkswet) schrijft voor dat de UR ook aan de Staten wordt verzonden. Omwille van een volledige informatievoorziening aan de Staten is deze brief tevens in afschrift verstuurd aan de voorzitter van de Staten.

Oordeel

In het eerste kwartaal zijn de baten circa ANG 27 miljoen achtergebleven bij de prognose over diezelfde periode. Dit wordt bijna volledig gecompenseerd door een meevaller bij de lasten van circa ANG 26 miljoen. Op basis van deze realisatiecijfers wordt aan het einde van het jaar een overschot op de gewone dienst verwacht van circa ANG 40 miljoen, welke zal worden toegevoegd aan de algemene reserve.

Op de kapitaaldienst is in het eerste kwartaal ANG 2,6 miljoen aan uitgaven gerealiseerd, bijna ANG 55 miljoen lager dan de prognose over het eerste kwartaal. Inmiddels heeft het Cft positief geadviseerd op een leningsverzoek van ANG 250 miljoen voor het nieuwe ziekenhuis, die naar verwachting in het tweede kwartaal van 2014 geëffectueerd zal worden.

De liquide middelen van Curaçao zijn eind maart ANG 252,5 miljoen, ANG 62 miljoen hoger dan aan het begin van het eerste kwartaal.

Op basis van deze cijfers blijkt dat de uitvoering van de begroting 2014 op schema ligt en dat er vooralsnog geen tegenvallers te verwachten zijn voor de rest van het jaar. Dat wil niet zeggen dat het beeld meerjarig zonder meer positief is. Het achterwege blijven van maatregelen om de apparaatsuitgaven en de subsidies terug te brengen baart zorgen.

Een tegelijkertijd kwalitatief achterblijvende overheidsorganisatie zorgt voor vertragingen en problemen bij de uitvoering van beleidsvoornemens en investeringen. Maatregelen op dit terrein zijn hoogstnoodzakelijk. Het Cft heeft een aantal vragen en opmerkingen bij de gepresenteerde cijfers, die aan bod komen in het vervolg van deze brief.

Toelichting

In bijlage 1 is een tabel opgenomen met een cijfermatige samenvatting van de eerste UR. De cijfers die genoemd worden in onderstaande toelichting, zijn terug te vinden in deze tabel.

Gewone dienst

Over het eerste kwartaal van 2014 is, ten opzichte van de prognose, een tegenvaller opgetreden bij de belastingen van ANG 28 miljoen. Deze tegenvaller slaat voornamelijk neer bij de loonbelasting, de omzetbelasting en de invoerrechten. Op basis van de tegenvallers over het eerste kwartaal verwacht Curaçao een totale tegenvaller over 2014 bij de belastingontvangsten van ruim ANG 50 miljoen. Daartegenover staat een meevaller aan de lastenkant van circa ANG 26 miljoen ten opzichte van de prognose. De grootste meevallers zijn te vinden bij de personeelskosten en de goederen en diensten (beide circa ANG 10 miljoen). Op basis van de realisaties wordt voor het einde van het jaar een totale meevaller bij de lasten over 2014 verwacht van ruim ANG 50 miljoen. Opvallend is dat Curaçao verwacht dat de personeelskosten over geheel 2014 een meevaller van ANG 27 miljoen zullen laten zien. Dit komt nog eens bovenop de besparing op personeel uit het saneringspad voor 2014 (ANG 26 miljoen), die al in de begrotingsstand verwerkt is. Zeker gezien het feit dat de onderhandelingen met de ambtenarenvakbonden stroef verlopen, vraagt het Cft zich af of een dergelijke additionele besparing haalbaar is. Het Cft wenst dan ook nadere informatie over het verwachte verloop van de personeelsaantallen en -kosten over 2014.

Uit de realisatiecijfers van de posten 'goederen en diensten' en 'subsidies en overdrachten' - waar in de begrotingscijfers ook besparingen uit het saneringspad zijn opgenomen (ANG 30 miljoen op materieel en ANG 15 miljoen op subsidies) - komt de verwachting naar voren dat de ingeboekte besparingen gerealiseerd zullen worden. Dit lijkt, afgezet tegen de voorlopige realisatiecijfers over 2013, haalbaar. Dit neemt niet weg dat Curaçao op korte termijn invulling moet geven aan de reeds voorgenomen maatregelen uit het saneringspad, om de meerjarig oplopende besparingen zeker te stellen.

Op de post 'sociale zekerheid' is in het eerste kwartaal ANG 5 miljoen minder uitgegeven dan verwacht, voor het einde van 2014 wordt een totale meevaller op deze post verwacht van ANG 6,5 miljoen. Dit komt voornamelijk door meevallers bij de pensioen- en vutpremies. Het Cft ontvangt graag nadere informatie waaruit blijkt dat deze bijstelling realistisch is.

Tijdens het bezoek van het College aan Curaçao begin mei, heeft u toegezegd om inzicht te geven in de voortgang van de besparingen uit saneringspad. Het Cft is van mening dat in de eerste UR onvoldoende wordt toegelicht of deze besparingen op schema liggen en zo niet, welke bijsturingsmogelijkheden er zijn. Het Cft verzoekt u dan ook om de toegezegde informatie op korte termijn te overleggen.

Kapitaaldienst

De prognosecijfers van de kapitaaldienst, zoals gepresenteerd in de eerste UR, komen niet overeen met de cijfers die zijn gepresenteerd in de onlangs aan de Staten aangeboden eerste begrotingswijziging (BW) 2014. Uit de eerste UR maakt het Cft op dat Curaçao voornemens is in 2014 ANG 250 miljoen te lenen (de lening voor het nieuwe ziekenhuis die onlangs is goedgekeurd door het Cft), terwijl in de eerste BW is opgenomen dat de gehele lening voor het nieuwe ziekenhuis in 2014 wordt afgesloten (ANG 435 miljoen) en dat daarnaast voor circa ANG 200 miljoen geleend zal worden voor overige investeringen op de kapitaaldienst.

Het Cft wil u er wellicht ten overvloede op wijzen dat de te verkrijgen middelen van ANG 250 miljoen voor de investering van het nieuwe ziekenhuis, niet voor andere investeringen op de kapitaaldienst aangewend mogen worden, aangezien het Cft een algemeen voorbehoud heeft gemaakt bij de kapitaaldienst. Op het moment dat u een lening wilt aangaan voor een volgende investering ziet het Cft een voornemen daartoe tegemoet, met daarbij een overzicht van de gewenste investeringen. Het Cft zal de gewenste investeringen toetsen aan de definitie van de SNA en zal bovendien op dat moment de risico's voor (meerjarig) begrotingsevenwicht in beschouwing nemen. In de UR geeft u aan dat naar alle waarschijnlijkheid een bedrag van ANG 28 miljoen ten behoeve van kapitaaluitgaven, dat niet tot besteding is gekomen in 2013, doorgeschoven zal worden naar 2014 via een begrotingwijziging.

Overheidsvennootschappen

In bijlage 5 van de eerste UR wordt een overzicht gegeven van de overheidsvennootschappen. Onderstaande tabel presenteert het resultaat en de algemene reserve op basis van de laatst beschikbare jaarrekeningen van de drie vennootschappen die in financieel zwaar weer verkeren.

Naam	Resultaat (jaarrekening)	Algemene reserve (jaarrekening)
Aqualectra	ANG -47 mln. (quick scan 2011)	ANG -300 mln. (2010)
Curaçaosche Dok Maatschappij (CDM)	ANG -6 mln. (2011)	ANG -168 mln. (2011)
Cpost International	ANG 24 mln.* (2012)	ANG -11 mln. (2012)

*Dit is inclusief een vrijval van de pensioenvoorziening van ANG 30,7 mln.

Het Cft maakt zich zorgen over de financiële positie van deze overheidsvennootschappen en over het feit dat er in het geval van van Aqualectra en CDM geen publieke recente financiële gegevens beschikbaar zijn. Het secretariaat heeft onlangs een presentatie gekregen over de actuele (financiële) situatie van Aqualectra en is in afwachting van de toegezegde (concept) jaarrekeningen en actuele financiële rapportages. Zoals het College tijdens zijn bezoek aan Curaçao begin mei heeft aangegeven, verwacht het op korte termijn meer inzicht in de actuele financiële situatie van de overheidsvennootschappen. Deze informatie zal betrokken worden bij de toets van de ontwerpbegroting 2015.

Daarnaast verzoekt het Cft u om de jaarrekeningen over 2012 van de overheidsvennootschappen ABC, Buskabaai, CPA, OBNA en de jaarrekening over 2013 van SBR toe te zenden aan het Cft. Volgens het overzicht in bijlage 5 zijn deze jaarrekeningen beschikbaar, het Cft heeft deze echter nog niet ontvangen.

Over 2013 is voor ANG 18 miljoen aan dividenden ontvangen (ANG 6,4 mln. RdK, ANG 1,2 mln. CAH en ANG 10,4 mln. Curoil). Over het eerste kwartaal van 2014 zijn geen dividenden ontvangen, maar de verwachting is dat het begrote bedrag van ANG 15,7 miljoen over 2014 nog zal worden ontvangen in de rest van het jaar (bestaande uit ANG 10 mln. RdK, ANG 5 mln. CAH en ANG 0,7 mln. CBCS). Gezien de totale realisaties over 2013 is dit niet onwaarschijnlijk. Echter, de RdK en CAH hebben over 2013 samen slechts ANG 7,6 miljoen afgedragen, waarvan ANG 6,4 miljoen betrekking had op de restant financiering 'gratis onderwijs' vanuit RdK en dus eigenlijk niet uit hoofde van regulier dividend is uitgekeerd. Per saldo bedraagt de realisatie van dividend uit RdK en CAH over 2013 dus slechts ANG 1,2 miljoen. Daarnaast heeft het Cft reeds in eerdere adviezen zijn twijfels uitgesproken bij de haalbaarheid van dividendontvangsten van RdK. Met het oog op de toekomst van de Isla is de kans groot dat RdK in de nabije toekomst aanzienlijke investeringen moet financieren, wat ten koste gaat van het vermogen om dividenden uit te keren. Dit betekent dat Curaçao nog een inspanning zal moeten leveren om de begrote dividendontvangsten zeker te stellen.

In de meerjarenramingen van de begroting lopen de dividendontvangsten op tot ANG 36 miljoen vanaf 2016. Dit terwijl er tot op heden nog geen dividendbeleid is vastgesteld. Om de daadwerkelijke ontvangst van deze en toekomstige dividenden veilig te stellen adviseert het Cft u om op korte termijn dividendbeleid voor de overheidsvennootschappen vast te stellen en om ervoor te zorgen dat de financiële positie van de noodlijdende vennootschappen versterkt wordt.

Financieel beheer

Het ministerie van Financiën zet zich in toenemende mate in om in de uitvoeringsrapportages meer informatie te verschaffen over het financieel beheer. Dit is een belangrijke ontwikkeling die bijdraagt aan goede monitoring van de staat van het financieel beheer. Een adequaat financieel beheer is van essentieel belang voor een goed functionerend overheidsapparaat.

Het structureel verminderen van overheidskosten door middel van het OFO-traject dient voortgezet te worden. Hierbij wordt genoemd dat door het optimaliseren van de decentrale financiële functie het financieel beheer versterkt zal worden. Graag wordt

het Cft geïnformeerd over de voortgang hiervan en wat de status is van het aantrekken van interne controllers die vorig jaar geïdentificeerd werden als kritieke functies.

De achterstanden in de controle van de jaarrekeningen worden ingehaald. De controle van de jaarrekening 2012 is afgerond en hopelijk kan de jaarrekening 2013 binnenkort ook worden afgerond en voorzien van een goedkeurende verklaring. Ook wordt in de UR aangegeven dat aan de transparantie en volledigheid de afgelopen periode de nodige aandacht is besteed. De website van de overheid is weer toegankelijk en alle voor publicatie bestemde overheidsdocumenten vanaf 2011 zijn gepubliceerd.

Bij de eerstvolgende uitvoeringsrapportage verwacht het Cft zoals afgesproken met het ministerie van Financiën een paragraaf waarin extra aandacht besteed wordt aan de volgende gezamenlijk overeengekomen PEFA-indicatoren:

- Indicator 9: Inzicht in financiële risico's zbo's en overheidsnv's
- Indicator 15: Effectiviteit inning belastingaanslagen
- Indicator 18: Beheer salarisadministratie
- Indicator 20: Interne procedures financiële administratie
- Indicator 23: Besteding van (financiële) middelen door onderwijs en medische instellingen

Het Cft verzoekt u om vanaf de tweede UR 2014 voor bovenstaande indicatoren in beeld te brengen welke acties zijn verricht gedurende de afgelopen periode, welke acties in de komende periode verricht zullen worden en eventueel (te verwachten) struikelblokken. Deze acties zouden moeten leiden tot het bereiken van het gewenste niveau zoals aangegeven door Curaçao in het rapport 'Verbetering/ Versterking Financieel beheer Land Curaçao' ('PEFA') gedateerd 19 april 2012.

Voorlopig beeld 2013

In de eerste UR worden de voorlopige realisatiecijfers over 2013 gepresenteerd op basis van de meest recente informatie. De gewone dienst sluit af met een overschot van ANG 71 miljoen, waarvan ANG 65 miljoen wordt toegevoegd aan de algemene reserve om de tekorten uit voorgaande jaren te compenseren. Tijdens het bezoek van het College aan Curaçao begin mei, heeft u toegezegd aan te zullen geven welk deel van het positieve resultaat over 2013 een structureel karakter heeft. Het Cft verzoekt u om deze analyse op korte termijn te overleggen, zodat dit meegenomen kan worden in de beoordeling van de begrotings- en uitvoeringsrapportages.

Het Cft zal na ontvangst van de jaarrekening over 2013, die conform artikel 18.4 van de Rijkswet uiterlijk op 31 augustus aangeboden dient te worden, de realisatiecijfers nader analyseren. In dat verband wordt u tevens verzocht om de jaarrekening over 2013 van de SVB, zodra u die ontvangen heeft, aan te bieden aan het Cft.

Tot slot

Op basis van de eerste UR blijkt dat de uitvoering van de begroting 2014 op schema ligt en dat er vooralsnog geen tegenvallers worden verwacht voor de rest van het jaar.

Wel is er sprake van een tegenvaller bij de belastingontvangsten, die naar verwachting doorwerkt naar de rest van het jaar. Daar staan nu nog meevallers aan de lastenkant tegenover. Het Cft adviseert u om deze ontwikkelingen goed te blijven monitoren opdat ingegrepen kan worden als de verwachte meevallers niet optreden. Om meerjarig begrotingsevenwicht zeker te stellen is het noodzakelijk om op korte termijn zichtbare voortgang te maken bij het invullen van de maatregelen uit het saneringspad.

Er blijven tekorten optreden bij de SVB fondsen. Hoewel hiermee reeds rekening werd gehouden voor 2014 en deze voornamelijk opgevangen kunnen worden in het eigen vermogen van de SVB, adviseert het Cft u om te bezien of additionele beleidsmatige aanpassingen nodig zijn om de financiële positie van de fondsen te verbeteren. Het eigen vermogen van de SVB dient als buffer om onvoorziene tegenvallers op te vangen.

Het Cft verzoekt u om op korte termijn nadere informatie te verschaffen over:

- Het verwachte verloop van de personeelsaantallen en -kosten over 2014.
- De verwachte meevaller over 2014 van ANG 6,5 miljoen op de post 'sociale zekerheid'.
- De voortgang van de invulling en besparingen van de maatregelen uit het saneringspad.
- De meerjarige doorwerking van het verwachte positieve resultaat over 2013.
- De actuele financiële situatie van Aqualectra, CDM en Cpost.
- De jaarrekeningen 2012 van ABC, Buskabaai, CPA, OBNA en 2013 van SBR.
- De voortgang van het project om de decentrale financiële functie te optimaliseren.

Mocht u behoefte hebben aan een toelichting op dit schrijven dan is het Cft gaarne bereid die te geven.

In de verwachting u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
De voorzitter van het College financieel toezicht Curaçao en Sint Maarten

prof.dr. A.F.P. Bakker

Deze brief is in afschrift verstuurd aan:
De voorzitter van de Staten van Curaçao
De secretaris-generaal van Financiën van Curaçao

Bijlage

<i>In ANG. mln.</i>	Real. Q1	Real.- progn. Q1	Vastgest. begr. 2014	Progn. eind 2014	Bijstelling begr. 2014	Real. 2013
Gewone dienst lasten						
Personeel	107,5	-9,9	487,2	459,7	-27,5	455,1
Goederen en diensten	19,9	-9,1	191,8	191,8	0	196,1
Afschrijvingen en rente	10,8	-0,3	102,5	103,6	1,1	96,8
Subsidies en overdrachten	96	-1,8	392,5	392,5	0	398,1
Sociale zekerheid	102,9	-5	447	440,5	-6,5	423,4
Andere lasten	0	0	72,1	50,8	-21,3	0
<i>Totaal</i>	<i>337,1</i>	<i>-26,1</i>	<i>1.693,7</i>	<i>1.638,9</i>	<i>-54,2</i>	<i>1.569,5</i>
Gewone dienst baten						
Belastingen	402,6	28,3	1.491,2	1.438,5	-52,7	1.422,8
Schenken en subsidies	3,7	0,5	18,9	16,9	-2	16,2
Andere baten	27,4	-1,6	183	183,5	0,5	202,2
<i>Totaal</i>	<i>433,7</i>	<i>27,2</i>	<i>1.693,1</i>	<i>1.638,9</i>	<i>-54,2</i>	<i>1.641,2</i>
Saldo gewone dienst				-		71,7
	Real. Q1	Real.- progn. Q1	Vastgest. begr. 2014	Progn. eind 2014	Bijstelling begr. 2014	Real. 2013
Kapitaaldienst uitgaven	2,6	-54,6	320	320,7	0,7	150,6
Kapitaaldienst inkomsten	10,6	61,1	320	343,2	23,2	111,3
<i>w.v. leningen</i>		<i>60</i>		<i>250</i>		<i>62,6</i>
<i>w.v. toevoeging reserves</i>				<i>40,8</i>		<i>48,7</i>
<i>w.v. overig (afschrijvingen)</i>		<i>1,1</i>		<i>52,4</i>		
Saldo kapitaaldienst				22,5		-39,3